

ЗМІСТ

Вступ

Розділ 1.

КНЯЖА ДОБА 25

Розділ 2.

ПОЛЬСЬКО-ЛИТОВСЬКА ЗАЙМАНЩИНА . 159

Розділ 3.

ПОДІЛЕНА ЦЕРКВА В ПОДІЛЕНІЙ УКРАЇНІ 295

Розділ 4.

ЕПОХА МУЧЕНИКІВ І СПОВІДНИКІВ 437

Розділ 5.

СУЧАСНЕ ЦЕРКОВНЕ ЖИТТЯ 601

Додатки

Список скорочень

Цитовані джерела

Рекомендована література

Іменний покажчик

Віра стародавніх українців

Феномен поганства²⁶ Джерела відомостей про дохристиянські вірування Русі³⁰ Поганські боги³³ Культ³⁸ Міфологія⁴⁴

Хрещення України

Апостоли Христові й Україна⁴⁶ Християнство в Північному Причорномор'ї⁵⁰ Місія рівноап. Кирила та Мефодія⁵⁴ Хрещення князя Аскольда⁵⁷ Хрещення княгині Ольги⁶² Хрещення князя Володимира Великого⁶³ Латинські місії в Україні⁶⁹

Становлення Київської митрополії

Утворення Київської митрополії⁷¹ Перші київські митрополити⁷³ Помісне право Київської митрополії⁷⁷ Візантійський обряд на Русі⁷⁸ Українці на Афоні⁸⁶

Церковне життя Великого князівства Київського

Релігійна політика київських князів⁹¹ Єпархії⁹⁶ Монастирі⁹⁸ Шанування Пресвятої Богородиці¹⁰³ Святі княжої доби¹⁰⁶ Римсько-Католицька та Вірменська Церкви в княжій Україні¹¹³

Падіння Києва й утратамитрополичої кафедри

Церква в Заліссі та зруйнування Києва¹¹⁶ Татаро-монгольська навала¹¹⁹ Церква в Золотій Орді¹²² Переїзд київського митрополита на схід¹²⁶ Християнська Церква в Криму¹²⁹

Церква в Галицько-Волинській державі

Князь Данило Галицький¹³³ Утворення Галицької митрополії¹³⁹ Захоплення Галичини поляками¹⁴⁵ Церква на Закарпатті¹⁴⁹ Церква на Буковині¹⁵¹ Католицизм на західноукраїнських землях¹⁵³

Хронологічна таблиця

ПОЛЬСЬКО-ЛИТОВСЬКА ЗАЙМАНЩИНА

Православна Церква у Великому князівстві Литовському

Литовська митрополія¹⁶⁰ Флорентійська унія¹⁷⁰
Відокремлення Московської митрополії¹⁷⁶ Київські
митрополити¹⁷⁹ Подвижники віри¹⁸⁵ Інші християнські
визнання¹⁸⁷

Українська Церква часів Реформації

Протестантські рухи в Україні¹⁹³ Острозький духовний
центр²⁰⁰ Монаше життя²⁰³ Братський рух²⁰⁶ Патріярші
відвідини²⁰⁹

Берестейська церковна унія 1596 р.

Контрреформація в Речі Посполитій²¹⁴ Проголошен-
ня Московського Патріярхату²¹⁹ Архиерейські соборо-
ри 1590-х рр.²²⁴ Підписання унії в Римі²²⁸ Берестейські
собори 1596 р.²²⁹ Становлення уніятської митрополії²³³
Беатифікація архієпископа Йосафата Кунцевича²³⁶
Василіянський чин²³⁸

Відновлення ієрархічного устрою Київської митрополії

Православна Церква після Берестейського собору²⁴¹
Богословська полеміка²⁴³ Братський рух²⁵¹ Патріярх
Феофан в Україні²⁵² Митрополит Йов Борецький²⁵⁵
Соборне життя Київської митрополії²⁵⁶ Досвід
святости²⁵⁸ Монаше життя²⁶⁰

Митрополит Петро Могила і його доба

Святитель Петро Могила²⁶⁹ Суспільне служіння²⁷²
Богослов'я²⁷⁴ Шкільництво²⁸⁷ “Українське бароко”²⁹⁰

Хронологічна таблиця

Церква в гетьманській державі

Церковна політика українських гетьманів²⁹⁶ Підпорядкування Київської митрополії Московському Патріярхові³⁰³ Київські митрополити³⁰⁸ Богословські школи³¹² Подвижники віри³¹³ Церква на Слобожанщині³¹⁶

Церковне життя в Речі Посполитій: 1667–1795

Релігійна політика Речі Посполитої³²³ Римсько-Католицька Церква після козаччини³²⁸ Православні громади на Правобережній Україні³²⁹ Уніятська Церква в Речі Посполитій³³⁴

Синодальний період церковного життя (1720–1917)

Релігійна політика російських царів³⁴⁰ Київські митрополити³⁵⁶ Українське духовенство в Російській державі³⁶⁰ Духовна освіта в Україні³⁶⁹ Церковне мистецтво³⁷¹ Досвід сповідання віри і канонізація українських святих³⁷⁵ Старцество³⁷⁸ Переклади Святого Письма³⁸³ Поширення протестантизму³⁸⁷

Буковинська митрополія

Історія утворення Буковинської митрополії³⁹¹ Буковинська митрополія в Австрійській імперії³⁹³ Духовна освіта на Буковині³⁹⁶ Досвід святости³⁹⁸ Буковинська митрополія в складі Румунської Церкви⁴⁰⁰

Греко-Католицька Церква в Австрійській та Російській імперіях

Падіння Речі Посполитої⁴⁰² Скасування унії Катериною II⁴⁰⁴ Нищення уніятської церкви в Росії в XIX ст.⁴⁰⁵ Львівська греко-католицька митрополія⁴¹⁰ Уніятська Церква на Закарпатті⁴¹⁸ Реформа василіянського чернецтва⁴²⁴ Львівський собор 1891 р.⁴²⁷ Нові монаші спільноти⁴²⁹ Місія в країнах поселення⁴³¹

Хронологічна таблиця

Розділ 4. ЕПОХА МУЧЕНИКІВ, І СПОВІДНИКІВ

Православна Церква під час визвольних змагань (1917–1921)

Церковні проблеми в діяльності Центральної Ради⁴³⁸ Всеукраїнська Православна Церковна Рада⁴⁴³ Всеукраїнський Церковний Собор 1918 р.⁴⁴⁵ Міністерство ісповідань Директорії⁴⁵⁰ Українізація церковного життя (1919–1921 рр.)⁴⁵³

Українська Автокефальна Православна Церква: 1921–1930

Всеукраїнський Церковний Собор 1921 р.⁴⁵⁹ Митрополит Василь Липківський⁴⁶³ Стосунки між православними юрисдикціями⁴⁶⁵ Місійне служіння УАПЦ (1921–1930)⁴⁷⁰

Антицерковний терор в ССРСР

Законодавче обмеження релігійного життя⁴⁷³ Переслідування християнських Церков⁴⁷⁹ КП(б)У і Союз воєвничих безбожників⁴⁸⁶ Великий Терор 1929–1930 рр.⁴⁹¹

Українські Церкви в Польщі: міжвоєнний період

Православні українці на території Польської держави⁴⁹⁶ Унормування правного статусу Православної Церкви в Польщі⁴⁹⁸ Томос 1924 р. про надання автокефалії Польській Церкві⁵⁰⁰ Українські спільноти в складі Польської Церкви⁵⁰⁶ Дискримінація Православної Церкви в Польщі⁵¹⁰ УГКЦ у міжвоєнній Польщі⁵¹² Протестантський прозелітизм⁵¹⁶

Українські Церкви в діаспорі: міжвоєнний період

Православні Церкви Північної Америки⁵²⁰ Православні громади Південної Америки⁵²³ Крижевацька єпархія⁵²³ Греко-Католицька Церква в США⁵²⁵ Греко-Католицька Церква в Південній Америці⁵²⁵

Церковне життя в Україні часів війни: 1939–1945

Українські єпархії Польської Православної Церкви після окупації Польщі: 1939–1941⁵²⁸ УГКЦ під час Другої світової війни⁵³² Канонічне завершення процесу відродження УАПЦ⁵³⁵ Автономна Церква в Україні часів війни⁵³⁹ Включення РПЦ до державно-політичного устрою ССРСР⁵⁴²

Українські Церкви в діяспорі: повоєнна доба

Організація церковного життя в таборах переміщених осіб⁵⁴⁶ Українська Католицька Церква в діяспорі по ві-йні⁵⁴⁹ Українська Православна Церква в Канаді⁵⁵⁹ Українські Православні Церкви в США⁵⁶² Соборноправний рух⁵⁶⁶

Доля українських християн на рідних землях: 1944–1991

Церква й советська окупація України⁵⁶⁸ Церковна політика комуністичної влади⁵⁷¹ Московський патріархат⁵⁷⁵ Опозиційні рухив Православній Церкві⁵⁷⁸ УГКЦ в катакомбах⁵⁸⁰ Протестантські визнання в Україні⁵⁹¹ Українські Церкви на землях, переданих країнам-сателітам⁵⁹⁴

Хронологічна таблиця

Розділ 5. СУЧАСНЕ ЦЕРКОВНЕ ЖИТТЯ

Церква в часи “перестройки”

Ювілей хрещення Русі-України 1988 р.⁶⁰² Київський екзархат РПЦ⁶⁰⁷ УАПЦ⁶¹¹ УГКЦ⁶²³ Римсько-Католицька Церква⁶²⁵ Інші визнання⁶²⁶

Православна Церква в незалежній Україні: 1991–2013

Релігійна політика уряду⁶²⁹ УПЦ-МП⁶³⁴ УПЦ-КП⁶⁴² УАПЦ⁶⁵⁰ Альтернативне православ'я⁶⁵⁷ Православна спільнота діяспори після проголошення незалежності України⁶⁶⁴

Католицька Церква в незалежній Україні

УГКЦ⁶⁷³ Римсько-Католицька Церква⁶⁸²

Інші релігії та християнські деномінації

Протестантські визнання⁶⁸⁷ Харизматичні рухи⁶⁹⁰ Традиційні нехристиянські визнання⁶⁹¹ Нетрадиційні культу та неорелігії⁷⁰⁰ Неопоганство⁷⁰⁴ Сатанізм⁷⁰⁸

Хронологічна таблиця